

Täysistunto

Tiistai 9.9.2025 klo 14.00—19.13

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 63/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Sisäministeri Rantanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.26 **Sisäministeri Mari Rantanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hätäkeskustoiminnasta annettua lakia muutettiin osana EU:n esteettömyysdirektiivin...

Puhemies Jussi Halla-aho: Pieni hetki. — Nyt mikrofonit toimii jälleen.

Aloitan alusta: Hätäkeskustoiminnasta annettua lakia muutettiin osana EU:n esteettömyysdirektiivin toimeenpanoa vuonna 2023. Hätäkeskustoiminnasta annettuun lakiin lisättiin uusi 10 a §, jonka mukaan Hätäkeskuslaitoksen on vastattava yleiseen hätänumeroon 112 tehtyihin hätäilmoituksiin, jotka on tehty käyttämällä reaaliaikaista puhetta tai tekstiä. Hätäilmoituksen tekeminen reaaliaikaista tekstitystä käyttämällä tarkoittaa reaaliaikaista, merkki kerrallaan tapahtuvaa tekstipohjaista viestintää hätäkeskuksen ja hätäilmoituksen tekijän välillä. Palvelu on tarkoitettu erityisesti sellaisille henkilöille, joilla on puhumisen tai kuulemisen haasteita, mutta palvelu olisi kuitenkin avoin kaikille hätäilmoituksen tekijöille.

Hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta annettu laki tuli voimaan 28.6.2025. Lain voimaantulosäännöksessä todetaan, että yleiseen hätänumeroon vastaaminen on saatettava lain 10 a §:n mukaiseksi vuoden 2025 loppuun mennessä. Toisin sanoen Hätäkeskuslaitoksen on toteutettava reaaliaikainen tekstin syöttö hätäilmoitusten tekemiseen ja niihin vastaamiseen viimeistään tämän vuoden loppuun mennessä. Hätäkeskuslaitos on kuitenkin ilmoittanut lain säätämisen jälkeen, että reaaliaikaisen tekstityksen toteuttaminen vaatii enemmän aikaa kuin Hätäkeskuslaitos arvioi lainmuutosta valmisteltaessa, eikä se saa toteutettua reaaliaikaista tekstitystä laissa säädetyn siirtymäajan puitteissa.

EU:n esteettömyysdirektiivin mukaan reaaliaikainen tekstisyöttötoiminto on toteutettava 28.6.2027 mennessä. Tällä esityksellä hätäkeskustoiminnasta annettua lakia esitetään muutettavaksi siten, että reaaliaikaisen tekstityksen mahdollistavan hätäilmoitustavan voi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2025 vp

maantuloa pidennettäisiin EU:n esteettömyysdirektiivin mahdollistamaan enimmäissiirtymäaikaan 28.6.2027 saakka. Esityksen mukaan esteettömyysdirektiivin mahdollistama siirtymäaika käytettäisiin kokonaisuudessaan, jolloin Hätäkeskuslaitos saisi noin puoli-toista vuotta lisää aikaa reaaliaikaisen tekstityksen toteuttamiselle.

Arvoisa puhemies! Haluan kuitenkin tässä yhteydessä muistuttaa, että hätäilmoituksen tekeminen tekstiviestillä on edelleen mahdollista. Hätätekstiviestin käyttämisen edellytyksenä oleva rekisteröitymisvelvollisuus poistui 28.6.2025, eli tältä osin hätätekstiviestipalvelun käyttäminen on jopa helpottunut.

Lakimuutoksen esitetään tulevan voimaan 1. joulukuuta 2025.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä. — [Jaana Strandman: Arvoisa puhemies, kunnioitettu ministeri!] — Odotatteko hetken? Mikrofoni ei taida nyt olla päällä.

17.30 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies, kunnioitettu ministeri! Kiitän ministeri Rantasta jälleen erittäin hyvästä valmistelutyöstä ja asian tuomisesta eduskuntaan. Hätäpalveluiden esteettömyyden parantaminen on erittäin tärkeää. On keskeistä, että kaikilla on mahdollisuus saada apua hätätilanteissa, myös henkilöillä, joilla on haasteita kuulemisen tai puhumisen kanssa. Hätätekstiviestien käyttöönotto on olennainen osa tätä tavoitetta. Vammaisjärjestöt ovat tuoneet esille huolensa siitä, että hätätekstiviestin viivästyminen voi vaarantaa avun saamisen oikea-aikaisuuden. Tämä on vakava asia, ja sen merkitystä ei voi vähätellä.

Samalla on kuitenkin korostettava, että esitetty lakimuutos ei vaaranna vammaisten henkilöiden turvallisuutta. Hätätekstiviestien käyttö on edelleen mahdollista, ja palvelun käyttäminen helpottuu rekisteröitymisvelvollisuuden poistumisen myötä. Hätäkeskuslaitos on ilmoittanut, että reaaliaikaisen tekstityksen toteuttaminen nykyisen lainsiirtymäajan puitteissa ei ole teknisesti mahdollista. Ilman lainmuutosta Hätäkeskuslaitos voisi toimia lainvastaisesti, mikä ei ole hyväksyttävää. Esityksen myötä Hätäkeskuslaitos saa lisää aikaa, jolloin reaaliaikainen tekstinsyöttö voidaan toteuttaa asianmukaisesti ja turvallisesti.

Tämä ratkaisu on linjassa esteettömyysdirektiivin kansallisen liikkumavaran kanssa. Se mahdollistaa sen, että hätäpalveluiden tekstivastaaminen voidaan toteuttaa tehokkaasti ja luotettavasti eikä kenenkään turvallisuus vaarannu. Lisäksi esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia. Hätäpalvelut on järjestettävä realistisin aikatauluin. Teknisen toteutuksen onnistuminen on ensiarvoisen tärkeää. Ei ole hyötyä asettaa epärealistisia määräaikoja, jos palvelu ei ole käytännössä toimiva. Tavoitteena on varmistaa, että apu todella saavuttaa sen, joka sitä tarvitsee, nopeasti ja esteettömästi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.32 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Itse esitys on ihan paikallaan, ja kun teknisesti sitä ei ole pystytty toteuttamaan, niin on järkevää tätä aikaa siirtää ja välttää se laiton tilanne.

Se, minkä takia pyysin tätä puheenvuoroa, liittyy siihen, että kun tässä kuitenkin on varmasti jonkinlaisia kustannuksia, kun tätä teknisesti toteutetaan, niin missä laajuudessa ne liikkuvat, kun tätä Hätäkeskuslaitoksella valmistellaan ja näitä tehdään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 75/2025 vp

Toinen kysymys liittyy tähän, että kun meillä on kuitenkin tämä 112-applikaatio olemassa, niin kuinka laajasti se on käytössä, kun katsotaan näitä, kun apua pyydetään 112:n kautta. Nyt kun ministeri on paikalla, ajattelin kysyä tämän samalla tässä, vaikka se ei ihan suoraan kuulu tähän, mutta liittyy tähän asiaan kuitenkin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

17.33 Juho Eerola ps: Arvoisa herra puhemies! Tämän esityksen tavoitehan on hyvinkin yksinkertainen eli se, että varmistetaan, että tällainen reaaliaikainen tekstinsyöttö tähän hätänumeroon, joka on siis tuttu 112, toteutetaan oikein, lainmukaisesti ja toimivasti. Siksi tämä siirtymäaika pidennetään EU:n esteettömyysdirektiivin sallimaan enimmäisaikaan eli 28.6.2027.

Hätäkeskuslaitos on todennut meille, ettei vaativaa teknistä kokonaisuutta oikein ehditä toteuttaa nykyisessä aikataulussa, mikä on ollut suunnitteilla. Ilman tätä muutosta olisi ollut riski, että viranomainen joutuisi toimimaan lainvastaisesti ensi vuoden tammikuun ensimmäisestä päivästä alkaen. Pidennys antaa sitten sen noin puolentoista vuoden lisäajan, jotta tämä järjestelmä voidaan rakentaa luotettavasti ja turvallisesti, joten erittäin hyvä ajatus tämä. — Kiitokset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

17.34 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Ajattelin itsekin ihan muutaman sanan tässä sanoa, koska erityisryhmät ovat haavoittuvassa asemassa. Tässä meidän arkielämässä on paljon asioita, joiden haasteiden kanssa he joutuvat kamppailemaan, ja kun kuitenkin tällaiset hätäkeskuspalvelut ovat elämää ylläpitäviä, kriittisiä palveluita, niin on hyvä, että tällainen tehdään huolella maaliin. Nähdään kuitenkin aika paljon tällaisia järjestelmämuutoksia, joiden kanssa sitten joudutaan kipulemaan vähän myöhemmin, koska tekniset valmiudet eivät ole olleet riittävällä tasolla. Itsekin olen sitä koulukuntaa, että mieluummin tehdään huolellisesti, vaikka se vähän vaatisi enemmän aikaa.

Vielä nostaisin tuosta esille juuri sen, että näiden säännösten kumoutuminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että mahdollisuus hätäilmoituksen tekemiseen hätätekstiviestiä käyttämällä poistuisi. Hätäkeskuslaitos ylläpitää kuitenkin tätä mahdollisuutta, ja ainoastaan se velvollisuus rekisteröityä poistuu palveluista.

On hyvä, että erityisryhmiä huomioidaan. Sen tässä nyt vielä halusin sanoa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.